

U S N E S E N Í

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudkyní JUDr. Miladou Haplovou ve věci žalobkyně **Ing. I. S., zemřelé ...**, posledně bytem, proti žalované **České správě sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 25, 225 08 Praha 5, v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 14. 2. 2013, č.j. 6257317099/315-PB,

t a k t o :

- I. Řízení **s e z a s t a v u j e .**
- II. Žádný z účastníků **n e m á p r á v o** na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobkyně se žalobou postoupenou Krajskému soudu v Brně dne 6.8.2013, domáhala zrušení rozhodnutí žalované ze dne 14. 2. 2013, č.j. 6257317099/315-PB, kterým žalovaná zamítla námitky a potvrdila rozhodnutí ČSSZ č. I., č. II. a č. III., č.j. 6257317099/428 ze dne 10.6.2011. Napadenými rozhodnutími č. I., č. II. ČSSZ rozhodla o přiznání sirotčího důchodu pro syna T., nar. ..., a rozhodnutím č. III. uložila účastníci řízení povinnost vrátit přeplatek na sirotčím důchodu pro syna T., který vznikl za dobu od 1.9.2003 do 31.5.2008 v celkové výši 161.681 Kč do 15-ti dnů od právní moci rozhodnutí. Žalobou žalobkyně rozporovala přeplatek na sirotčím důchodu, poněvadž podle ní neexistovala přímá příčinná souvislost mezi vznikem neprávem vyplacené sumy a jednáním žalobkyně.

Z jednání dne 17.2.2015 se žalobkyně omluvila z důvodu trvající pracovní neschopnosti od 26.11.2014 s tím, že zdravotní stav jí neumožňuje se jednání zúčastnit, avšak na účasti u jednání trvala a nesouhlasila, aby soud jednal a rozhodl v její nepřítomnosti. K omluvě připojila rozsudek Okresního soudu Trenčín, č.j. 3T 51/2011 ze dne 29.10.2013 potvrzený unesením Krajského soudu Trenčín č.j. 23To 129/2013 ze dne 13.2.2014, kterým byla zproštěna obžaloby pro přečin podvodu na skutkovém základě, že v období od 1.9.2003 do 23.8.2005 si nesplnila oznamovací povinnost vůči ČSSZ a na základě nepravdivých skutečností jí měl být neprávem vyplacený sirotčí důchod na syna T. ve výši 79.939 Kč a byla zproštěna obžaloby pro přečin podvodu na skutkovém základě, že v období od 1.9.2006 do 31.8.2007 měla zatajit skutečnost a zaslat nepravdivé potvrzení ČSSZ, na jehož základě jí měl být neprávem vyplacený sirotčí důchod na syna T. ve výši 68.620 Kč.

Dne 15.9.2015 žalovaná s přípisem ze dne 11.9.2015 zaslala soudu na vědomí kopii úmrtního listu žalobkyně, který jí předložil syn žalobkyně včetně fotokopie oznámení syna

žalobkyně ze dne 13.7.2015, doručeného 20.7.2015 žalované. Dle úmrtního listu vystaveného v Trenčíně dne 6.7.2015 žalobkyně zemřela dne ...

Otázkou, jak postupovat v řízení v případě smrti žalobce v průběhu řízení o žalobě proti rozhodnutí, kterým byl vyčíslen přeplatek na důchodu se zabýval Nejvyšší správní soud ve věci sp. zn. 4 Ads 61/2013.

Smrtí žalobkyně v průběhu řízení o žalobě vznikla překážka v řízení a je třeba posoudit, zda se jedná o překážku odstranitelnou či neodstranitelnou. Absenci procesního subjektu na straně žalobkyně by při tom bylo možné zhojit rozhodnutím o procesním nástupnictví, byly-li pro takový postup splněny zákonné podmínky. Jelikož soudní řád správní neobsahuje úpravu procesního nástupnictví, uplatní se v soudním řízení správním podle § 64 s.ř.s. přiměřeně úprava občanského soudního řádu, tedy ust. § 107 odst. 1, 2 o.s.ř. Pro učinění závěru o možnosti pokračovat v řízení s procesním nástupcem je rozhodující posouzení povahy věci, tedy zda ve smyslu § 107 odst. 1 lze v soudním řízení pokračovat či nikoliv. V této souvislosti je rozhodující, zda právo či povinnost, které jsou předmětem řízení, přešly na právní nástupce či nikoliv.

V projednávané věci bylo žalobou napadeno rozhodnutí žalované, jímž žalovaná potvrdila mimo jiných rozhodnutí rozhodnutí, kterým vyčísčila přeplatek na sirotčím důchodu, který žalobkyni vznikl a uložila jí povinnost vrátit přeplatek v celkové výši 161.681 Kč na základě ust. § 118a odst. 1 zák. č. 582/1991 Sb. K povaze tohoto ustanovení se Nejvyšší správní soud vyjádřil ve svém rozsudku ze dne 13.4.2011, č.j. 4 Ads 163/2009-70, v němž uvedl, že „ust. § 118a zák. č. 582/1991 Sb., zakotvuje výhradně právní vztah mezi plátcem a příjemcem důchodu. Nelze je použít a na jeho základě dovozovat vznik jakéhokoliv odpovědnostního právního vztahu mezi plátcem a jinou osobou než příjemcem důchodu, a to i z toho důvodu, že odpovědnost příjemce dávky vychází z principu subjektivní odpovědnosti založené na zavinění, kterou nelze přenést na jiného.“ V rozhodnutí ze dne 8.8.2013, č.j. 4 Ads 61/2013-23 je pak uvedeno, že „NSS opakovaně zdůraznil, že práva a povinnosti pojištěnců vyplývající z předpisů o důchodovém pojištění jsou veřejnoprávní povahy a nelze na ně bez dalšího aplikovat obecnou úpravu, nelze je převést ani postoupit na třetí osobu a přechod práv je možný pouze v případech zvlášť upravených těmito veřejnoprávními předpisy. Tím je především § 63 odst. 2 zákona o důchodovém pojištění, podle něhož splatné dávky přiznané před smrtí oprávněného, jemu nevyplacené do dne smrti, se vyplatí členům jeho rodiny podle pořadí a podmínek stanovených v odst. 1 téhož ustanovení. Z ust. § 63 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění je patrné, že přechod nároků na osoby zde vyjmenované a tím možnost procesního nástupnictví v řízení, přicházejí v úvahu jen v případě nároků na dávku uplatněných pojištěncem vůči plátcí důchodu.“

Stejně jako ve věci sp. zn. 4 Ads 61/2013 ani v projednávané věci o takový případ nejde, neboť v ní naopak plátcé důchodu požadoval vrácení přeplatku na sirotčím důchodu vzniklého podle názoru žalované jeho neoprávněným pobíráním žalobkyní. Smrtí žalobkyně nárok plátce důchodu na vrácení přeplatku zanikl. „Dávky důchodového pojištění představují osobní nároky pojištěnců v oblasti veřejného práva nepodléhající dědickému právu. Pokud předpisy upravující důchodové pojištění resp. zákon o organizaci nikde neupravují přechod povinnosti vrátit přeplatek na starobním důchodu (v projednávané věci na sirotčím důchodu),

na dědice, manžela, případě jiné osoby nelze dovodit jiný závěr, než že se jedná o povinnost, která smrtí pojištěnce zaniká a nepřechází na jiné osoby.“

Ze shora uvedeného plyne, jak uvádí NSS ve svém rozhodnutí č.j. 4 Ads 61/2013-23, že „je tedy zřejmé, že povinnost vrátit přeplatek na dávce důchodového pojištění je zákonodárcem konstruovaná jako povinnost ryze osobního charakteru, již není možno převést na jinou osobu, a která na jinou osobu nemůže přejít ani v důsledku právní události jakou je i smrt povinné osoby.“ V posuzované věci je vyloučeno, aby povinnost přešla na jinou osobu, neboť ve smyslu ust. § 107 odst. 1, 2 o.s.ř. v souzeném případě povaha věci neumožňuje, aby bylo v řízení pokračováno, neboť zde není osoba, která by mohla převzít povinnost, o níž v řízení jde. Není možné rozhodnout o procesním nástupnictví po zemřelé žalobkyni.

Na základě shora uvedeného právního posouzení skutkové situace v řízení dospěl soud k závěru, že jsou zde důvody pro zastavení řízení podle ust. § 47 odst. 1 písm. c) ve spojení s ust. § 64 s.ř.s. a ust. § 107 odst. 5 o.s.ř.

Výrok o nákladech řízení je odůvodněn v ust. § 60 odst. 3 s.ř.s.

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

V Brně dne 17. září 2015

JUDr. Milada Haplová, v. r.
samosoudkyně

Za správnost vyhotovení:
Karolina Marešová